

schematiska skisser och orderexempel. Sthlm: Norstedt, 1937. 64 s, ill. (Kungl. Krigsvetenskapsakademiens handlingar och tidskrift. Bihäfte, 1937:2). [Även utgivet som särtryck av KrVA s å.] – Handbok för kompanichefer vid infanteriet. (Utkast.) Sammanställd av N S. Sthlm: Militaria, 1939. 67 s, ill. – Kompanichefen. En handbok. 1941 års upplaga. Sammanställd av G Björck och N S. Sthlm: Militaria, 1941. 108, [1] s. [Bearbetning av Handbok för kompanichefer ... (1939)]

Tryckta arbeten (bidrag): Exempel på sambands-tjänstens organiserande inom en arméfördelning under s. k. flygskyddad marsch (Kungl. Krigsvetenskapsakademiens tidskrift, 1932, [svit 1], s 307–313). – Fältreglemente för armén. (FR). Fastställt 1938. Sthlm: Lantförsvarets kommandoexpedition, 1938. 336 s. [Omslag: Fältreglemente ... 1938 års upplaga. Anonymt utarbetat av S. FR trycktes om fyra gånger 1940–44.] – Svensk taktik och krigshändelserna 1939–1940 (Kungl. Krigsvetenskapsakademiens tidskrift, 1940, [svit 1], s [103]–140, ill). – Eventuella bidrag av S i övrigt har ej efterforskats.

Källor o litt: Överbefälhavarens förslag: alltjämt ett starkt försvar, otr rapport från 1954 (ÖB-54); Överbefälhavarens förslag till försvarsplan under fem år, otr rapport från 1957 (ÖB-57).

C Björemán, År av uppgång, år av nedgång (2009); dens, Var vi redo?: svenska armén under kalla kriget (2013); F F:son Burman, Född till soldat: från fänrik till överste (1969); C A Ehrensverd, I rikets tjänst: händelser och människor från min bana (1965); dens, Dagboksanteckningar 1938–1957 (1991); T Erlander, Dagböcker 1945–1949 (2001), dens, 1949–1954 (1974), dens, 1955–1960 (1976); O Krokstedt, Minnestal över bortgångna ledamöter ... (KrVAH 1965); SMoK; Svensk försvarspolitik under efterkrigstiden, ed H C Cars, C Skoglund o K Zetterberg (1986). – Nekr:er över S i GHT 3 juli, SvD 30 juni 1965.

Kent Zetterberg

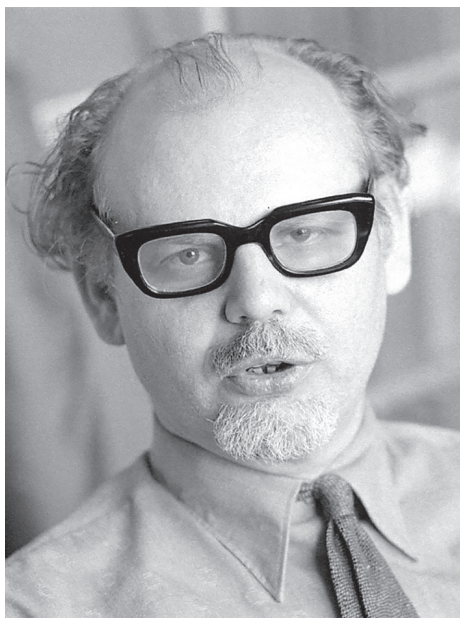
Swedner, Hugo Harry Rodney Harald, f 28 maj 1925 i Kristianstad (enl fdb för Vittsjö, Skå), d 17 juli 2004 i Vittsjö. Föräldrar: missionärerna Carl Hugo S o Gudrun Cecilia Antonia Andersson. Studentex inför examensnämnden i Lund 19 dec 46, inskr vid LU 17 jan 47, ass till inform:chefen vid MAB o MYA ab 49–51, FK vid LU 15 dec 51, FL 23 mars 55, disp 12 nov 60, FD 31 maj 61, bitr lärare o extra univ:lektor 1 aug 58–30 juni 61, doc 20 dec 60, innehade

doc:befattn 1 jan 61–31 dec 63, tf prof vt 61, e o tf univ:lektor 1 juli 61 (ord från 26 juli 62)–31 dec 62, allt vid LU, ordf i Sveriges sociologförbund 62–dec 64, forskningsvistelse vid University of Chicago 24 jan–30 juni 63, extra preceptor o tf prof vid LU 1 juli 65–31 mars 66, prefekt 16 sept 65–31 mars 66, extra preceptor o tf prof 1 juli 66–30 april 68, allt vid LU, expert i 1968 års litt:utredn 6 juni 68–16 jan 74, extra preceptor vid LU 1 juli 68–30 juni 69, tf prefekt 1 juli 68, ord prefekt 1 juli 69–30 juni 71, tf prof 20 jan–29 mars 69, allt vid LU, expert i invandrarutredn:en 14 juni 69–3 sept 74, tf prof vid LU 1 jan–31 aug 71, prefekt 1 juli 71–30 juni 72, e bitr prof 1 juli 72–30 juni 73, tf prof o tf prefekt 1 febr–31 maj 74, extra bitr prof 1 juli 74–30 juni 75, tf prof 1 sept–30 sept 75, 3 april–2 juni 76, 1 juli–23 dec 76 o 30 dec 76–19 jan 77, prof 13 mars 79, allt vid LU, prof i soc arb vid GU 1 juni 79, led av delegationen för invandrarforsk från 17 juni 83, ordf för den europeiska sektionen av Inter-University Consortium for International Social Development (IUCISD) 89–93, gästprof vid Doshisha univ i Kyoto 92–93, vid Vårdhögsk i Gbg 93–95. – LVSL 75, fil hedersdr vid Tammerfors univ o Åbo akad.

G 4 aug 1951 i Lund (enl vb för Hörby, Skå) m socionomen o fil dr Elsa Gunnel Polster, f 1 dec 1926 i Västra Vram, d 20 juni 2015 i Vittsjö, dotter till bankkamreren Carl Filip P o förskolläraren Herta Alice Fegler.

Då föräldrarna var missionärer kom Harald S att tillbringa stora delar av sin barndom i Kina. Efter examen som Hermodsstudent 1946 följde studier vid Lunds universitet där han disputerade i sociologi 1960 på avhandlingen *Ecological differentiation of habits and attitudes*. Sociologin var vid tiden för S:s studier och begynnande forskarkarriär relativt ung som självständig universitetsdisciplin. Ämnets gränser var oklara och det rådde strid om såväl dess uppgift som dess studieobjekt och metoder.

Vid 1900-talets mitt uppstod inom sociologiämnet flera ”bindestreckssociologier”, eller specialinriktningar, såsom arbetssociologi, bostadssociologi, familjesociologi och kultursociologi. Inledningsvis var S verksam just som kultursociolog. Under 60-talet

HARALD SWEDNER
Sveriges pressarkiv, RA

utförde han en rad enkätundersökningar av publiken vid bibliotek, teatrar och museer samt gjorde intervjuundersökningar för att urskilja kulturvanor och kulturintressen hos befolkningen. Dessa studier kom senare att ingå i en bredare upplagd kultursociologisk forskning som samlade forskare från de nordiska länderna. Under 60- och första hälften av 70-talet var S en samlande kraft i forskningsprojektet Studier av de nordiska ländernas estetiska och kulturella liv som bedrevs inom ramarna för Nordiskt sommaruniversitet. S var även tongivande bland dem som under 60-talet argumenterade för en ny kulturforskning enligt samhällsvetenskaplig modell som skulle komma till nytta i det (kultur)politiska planeringsarbetet och beslutsfattandet.

S:s sociologiska perspektiv på kulturen väckte snabbt stor uppmärksamhet, inte minst genom hans artikel Barriären mot finkulturen, som vintern 1964–65 publicerades först i ett programblad till Lars Forsells pjäs Galenpannan på Dramaten och några månader senare i den socialdemokratiska tidskriften Tiden. I artikeln, som

sammanfattade de publikundersökningar S utfört vid Malmö stadsteater 1962 och 1964, pekade han på att deltagande i kulturlivet till stor del hängde samman med socialgrupptillhörighet: en majoritet av teaterbesökarna tillhörde socialgrupp 1 medan socialgrupp 3 – dit merparten arbetare räknades – var kraftigt underrepresenterad. Under våren 1965 debatterades artikeln i tidskrifter och dagspress och S:s studier kom att ligga till grund för diskussioner om åtgärder på kulturområdet som fördes i riksdagens båda kammare samt i Stockholms stadsfullmäktige.

Genom att själv torgföra de preliminära resultaten av sina undersökningar i populariserande artiklar och föredrag liksom genom att delta i diskussionsprogram i TV blev den stridbare S en välkänd profil och stridbar debattör. S:s begrepp finkultur, myntat med inspiration från engelskans "high culture", fick omedelbart genomslag men mötte också skarp kritik: i en debattbok från 1971 menade generaldirektören för Statens planverk, Lennart Holm, att begreppet hade blivit "ett demagogiskt tillhygge som förstört många möjligheter till en nyanserad diskussion av kulturbegreppets innebörd och kulturpolitikens mål". Senare skulle S både precisera och modifiera sin begreppsanvändning samtidigt som han poängterade att formuleringen utgjorde en "viss ironisk tillspetsning".

Utöver kultursociologiska frågor intresserade sig S för relationen mellan arbete och fritid. Inte sällan fördes dessa problemkomplex samman, t ex då S i återkommande artiklar påtalade hur denna relation hängde ihop med människors möjligheter att tillgodogöra sig k finkultur. Relationen mellan arbete och fritid liksom mellan kultur- och fritidsaktiviteter behandlades utförligt i en rapport till Europarådet 1969. I denna upprättade S och hans assistent Dámaso Yagüe ett förslag till klassifikations-system för mänskligt beteende med särskilt fokus på kulturaktiviteter, som bl a skulle kunna ligga till grund för komparativa internationella kultursociologiska studier och inrättandet av en internationell kulturstatistik.

Till S:s forskningsintressen hörde även

frågor om integration och segregation. 1963 tillbringade han ett drygt halvår i Chicago för att studera integrationsproblematiker och "slumsanering" i Hyde Park, ett område starkt präglad av den extrema boendesegregation som var karakteristisk för flera av USA:s storstäder. Intresset för integration och segregation fick S att också uppmärksamma invandras situation i Sverige. Bl a utförde han på uppdrag av den 1969 tillsatta invandrarutredningen undersökningar av olika invandrargruppers situation i Malmö och av svenskarnas attityder till invandring. Under 80-talet studerade han sociala problem bland invandrarbarn i Malmö och Göteborg.

Ett annat av S:s intresseområden var hur den vetenskapliga forskningen skulle förhålla sig till sitt forskningsobjekt. S förespråkade en sk aktionsforskning där forskaren inte bara var en neutral åskådare. Istället skulle vederbörande själv vara aktör och, tillsammans med berörda grupper och personer, verka för att förändra den verklighet som studerades. Ståndpunkten innefattade en skarp kritik mot det vetenskapsideal enligt vilket forskaren skulle inta en objektiv och värderingsfri hållning. Den hade även politiska implikationer och i flera artiklar diskuterade S forskarens samhällsengagemang och hur samspelet mellan forskare och politiker borde se ut, liksom vilken etik och vilka handlingsregler som borde vägleda förändringsarbetet.

Stora delar av S:s verksamhet kan ses som ett möte mellan vetenskaplig kunskapsproduktion och olika former av politiskt inriktad samhällspraktik. Under 60- och 70-talen medverkade han i en rad projekt där social förändring stod i centrum, bl a i arbetarområdena Kroksbäck och Östergård i Malmö där ett syfte var att förbättra invånarnas livsvillkor. Han var forskningsledare för Socialdepartementets projekt med fältforskning vid vårdcentralen i Dalby samt ingick i det av socialutredningen drivna sk Skåneprojektet rörande nykterhets- och narkomanvård respektive barn- och ungdomsvård, där tanken var att tvångsvård skulle ersättas av vård baserad på närhet och frivillighet. S anlätades även som expert i statliga utredningar: han gjorde bl a studier på uppdrag av utredningen Kulturrådet och

deltog i 1968 års litteraturutredning.

S ingick även i Samarbetskommittén för socialvårdens målfrågor. Denna "skuggutredning" hade bildats hösten 1968 av sju intresseorganisationer på initiativ av direktören för Riksbankens jubileumsfond Paul Lindblom och socialdirektören i Malmö Bengt Hedlén. Syftet var att granska den statliga socialutredning som inrättats året tidigare med uppgift att föreslå förbättringar i socialvården. S:s roll var framför allt att kommentera den sociala miljöplaneringen och socialvårdens roll för denna. 1970 utgav samarbetskommittén *Socialvård i framtiden: frågeställningar och argument*. En uttrycklig förhoppning där var att stimulera debatten kring sociala frågor. Skriften synkroniserades med en stor konferens om socialvård i Göteborg, där statsminister Olof Palme (bd 28) var en av talarna.

S:s vetenskapliga verksamhet bars upp av ett starkt socialt och politiskt patos. Hans politiska sympatier gick i socialdemokratisk riktning och han ingick i Malmöstyrelsen av KSF, Kulturarbetarnas socialdemokratiska förening. S tycks också ha varit personligt bekant med många makthavare och politiker. Vänboken till honom innehåller en hälsning från Finlands dåvarande president Mauno Koivisto.

1979 tilldelades S den första professuren i socialt arbete vid Göteborgs universitet, en post som han innehade till sin pension. Tillställningen skedde i skarp konkurrens med framför allt Bengt Börjesson som var förståndare för Barnbyn Skå. Denne bedömdes ha den praktiska förankring i socialarbetarrollen som en av de sakkunniga (Gustav Jonsson) ansåg att S saknade. S hade dock den inriktning på samhällsplanering och övergripande perspektiv som ingick i själva ämnesbeskrivningen. Det var inom ramarna för denna professur som S 1983 gav ut *Socialt arbete: en tankesamling*. Hans ambition med boken var att utifrån egna forskningsprojekt och erfarenheter staka ut vad socialt arbete kunde omfatta som akademisk disciplin samt att tydliggöra förhållandet mellan forskarna och socialarbetarna på fältet. S beskrev socialt arbete som ett samhälleligt välfärds- och förändringsarbete och han påtalade vikten av att forskaren medverkade till samhälleligt för-

ändring i samverkan med organisationer, institutioner, grupper och andra personer. Som sina inspirationskällor framhöll S den amerikanske filosofen och pedagogen John Dewey, den amerikanske gräsrotsaktivisten Saul Alinsky, den brasilianske pedagogen Paolo Freire samt den tyske socialpsykologen Kurt Lewin och dennes teorier om aktions- och fältforskning.

S har haft stor betydelse för att etablera socialt arbete som akademisk disciplin och hans bok *Socialt arbete* var länge en hörnsten för det sociala arbetets teori och praktik. 1996 utkom den i en andra, reviderad utgåva, skriven tillsammans med hustrun Gunnel. Tillsammans skrev de även en bok om den amerikanska pacifisten Jane Addams, som i slutet av 1800-talet grundade settlementshuset Hull House i en av Chicagos fattigaste delar och ofta framhålls som det sociala arbetets pionjär. S var även intresserad av metodfrågor och hans lärobok *Sociologisk metod* (1961) utkom i flera reviderade upplagor.

Även i organisatoriska sammanhang var S verksam. Under 60-talet arbetade han för att höja sociologernas ställning genom att engagera sig i Sveriges Sociologförbund där han var ordförande under två år samt ansvarig utgivare av *Sociolog-nytt*. I slutet av 80-talet medverkade han vid inrättandet av Centrum för välfärdsvetenskap vid Mälardalens högskola som startade 1992. S blev även 1989 ordförande i den europeiska avdelningen av IUCISD, numera International Consortium for Social Development (ICSD). ICSD delar sedan 2008 ut utmärkelsen Harald Swedner Award som instiftats för att främja forskning och verksamhet inriktad mot social utveckling.

S var mycket litterärt intresserad och hade ursprungligen tänkt sig en bana som författare. Under studietiden ingick han i den s k Lundaskolan och engagerade sig i Litterära studentklubben i Lund, där han var ordförande under läsåret 1950–51. S har beskrivits som ”en filosofisk och poetologisk nyckelfigur” i den visserligen oprogrammatiska men mycket forrmedvetna Lundaskolan i vilken även ingick bl a Majken Johansson, Ingemar Leckius, Göran Printz-Påhlsson och Anna Rydstedt (bd 31) (Smedberg Bondesson). S:s debut skedde

1950 med diktsamlingen *Analysis situs*. Verket fick ett blandat mottagande – kritik riktades bl a mot de typografiska formexperimenten, men S bedömdes likväl vara en lovande poet. Under 50-talet medverkade han i BLM och Prisma samt skrev litteraturkritik för *Kvällsposten*. Skönlitterära ambitioner har i S:s senare produktion diktsamlingen *Tankeflykts förtöjning i sinnevärlden: reflektioner från en veranda i Göinge* (1982), utgiven på eget förlag. Med stark förankring i födelsestrakten tog S 1987 också initiativ till Sommarakademien i Vittsjö som ägnar sig åt att förmedla lokalhistoria.

Oavsett hur man ställer sig till värdet och innovationsgraden i S:s vetenskapliga gärning står det klart att han var en centralgestalt när det gällde att programmatiskt formulera såväl vad samhällsvetenskaplig kulturforskning skulle handla om som att utforma socialt arbete som universitetsdisciplin. Stundom har han framställts som en hårdnackad empiriker för vilken teoretisk analys var underordnad beskrivande studier och siffror i uppställda i tabeller. De kultursociologiska undersökningar som han utförde under 60-talet har kritiserats för att i allt för hög grad vara politiska ”beställningsstudier”. Men S:s insatser har också berömts: vissa har framhållit hans verksamhet inom kultursociologi och socialt arbete som pionjärinsatser som öppnade nya forskningsfält. Andra har påtalat hur han försökte överbrygga motsättningen mellan hårda och mjuka data liksom mellan positivistiska och hermeneutiska metoder med hjälp av en ”positivistisk-hermeneutisk spiral”. Det har också framhållits hur han betonade samtalsmetoden som det bästa sättet att nå kunskap om människors upplevelser och strävade efter att med hjälp av poetiska metoder luckra upp gängse tankeramar. En bedömare har menat att S var den förste akademikern som på allvar rev barriären mellan universitetet och det sociala fältarbetet.

S:s hustru *Gunnel S* hade samma stora sociala engagemang och var utöver att de skrev böcker tillsammans en nära medarbetare till honom i olika projekt. Hon utbildade sig till socionom och tjänstgjorde som socialarbetare i drygt tio år innan hon

1963 fick tjänst som lärare vid Socialinstituttet (senare Socialhögskolan) i Lund, med särskild inriktning på förvaltningskunskap. Hon skrev en lärobok i samhällsarbete som var den första i sitt slag, Socialarbetaren och samhällsförändringar (1969), och deltog i arbetet inom Samarbetskommittén för socialvårdens målfrågor. Vid sidan av lärartjänsten drev hon tillsammans med maken gästhemmet Lillarp i Vittsjö som de på 50-talet tagit över efter S:s föräldrar. Hon fortsatte att driva detta även efter hans död. Efter uppnådd pensionsålder doktorerade hon vid GU i socialt arbete på avhandlingen Traditioner som fångslar: en studie av det sociala arbetets motiv och framträdelseformer i Göteborg under tiden 1790–1918 (1993).

Tryckta arbeten (egna verk): Analysis situs. [Dikter.] Sthlm: Bonnier, 1950. [7] s, s 11–97, [2] s. – Ecological differentiation of habits and attitudes. [Akad avh LU.] Lund: Gleerup, 1960. xv, 333 s, cxviii s, [1] vikt karta, diagr, ill, kartor. (Lund studies in sociology, [3]). – Sociologisk metod. Lund: Gleerup, u å [1961]. [3], 214 s, diagr, tab. [Läromedel. 2., [reviderade] uppl 1963: [4], 228 s. {2.–7. tr, 1965–67 (=68).} 3., reviderade uppl 1969: 292 s. {2.–3. tr, 1970–74 (3. tr: Lund: LiberLäromedel/Gleerup).} 4., reviderade uppl 1978: Sociologisk metod. En bok om kunskapsproduktion och förändringsarbete, Lund: LiberLäromedel, 326 s. {2.–4. tr, 1979–86.}] – Arbetsmaterial till metodkurs i sociologi för ett betyg. Lund: Studentlitteratur, 1965. [371] s (var pag). [Tillsammans med A Hallström, G Lindberg och A Mullaert. (G Lindberg ej nämnd på titelbladet till 1965 års upplaga.) Materialet kompletterar och anknuter till framställningen i andra upplagan (1963) av Sociologisk metod (1961). [Ny tr] 1965. 2., [omarbetade] uppl 1967 (bearbetad av A Mullaert och S): [369] s (var pag). 3. [omarbetade] uppl 1968 (bearbetad av A Mullaert och S): Arbetsmaterial till metodkurs för ett betyg i sociologi, [314] s (var pag). 3. uppl, 2 tr 1969. Den tredje upplagan av boken ansluter till tredje upplagan av Sociologisk metod (1969).] – Teatervanor och musikvanor i Stor-Stockholm. En sociologisk undersökning utförd på uppdrag av stadskollegiet under överinseende av ett av kollegiet utsett arbetsutskott. Sthlm: Stadskollegiet, 1967. 189 s, ill. (Stadskollegiets utlåtanden och memorial. Bihang, 1967:76). – Classification Systems for Human Behavior. Report prepared on behalf of the Council of Europe. Lund: Lunds universitet, Sociologiska institutionen, 1969. 76 s, tab. [Tillsammans med D Yagüe. Stencilrad.] – Teaterpublikundersökningar – en kommenterad översikt. Lund: Sociologiska institutionen, Lunds universitet; [U o, förtitel:] Nordisk

sommeruniversitet. 1969. [2], iii, 203 bl. [Förtitel: Studier af de nordiske landes kulturelle og æstetiske liv. Forskningsprojekt. Delprojekt I: Teatret som social institution. Tillsammans med D Yagüe. Stencilrad forskningsgenomgång, som omfattar 30 undersökningar, av vilka S har varit (med)författare till elva. De flesta av dessa har enbart publicerats som stencilerade rapporter och redovisas ej i tryckta arbeten för S (se vidare kommentaren i slutet av *egna verk*).] – Teatret i velstandssamfunnet. [Bergen:] Det nationale scene; Universitetsforlaget, cop 1969. 113, [2] s. ([Omslag:] U-bøkene, 97). [Tillsammans med: J P Jensen, L Holbæk-Hanssen och A S Svendsen. S har författat avsnittet Vår bundna tid och vår fria tid (s [9]–29).] – Lägesrapport från Östergårdsprojektet sommaren 1970. Utarbetad av B Nilsson, H S, M Ullerstam. [Lund: Sociologiska institutionen, Lunds universitet.] 1970. (Sthlm: Rotobekman). 131 s, ill, kartor, tab. [Arbetsrapport. För projektets slutrapport se Östergård (1975) nedan.] – Socialvård i framtiden. Frågeställningar och argument. [Utg av] Samarbetskommittén för socialvårdens målfrågor. Sthlm: Tiden, 1970. 86 s. [S ingick i en arbetsgrupp om 14 personer som på kommitténs uppdrag utredde frågan och redovisade sina resultat i denna skrift. Det går ej att knyta några enskilda avsnitt i skriften till S.] – Om finkultur och minoriteter. Tio essayer. Sthlm: Almqvist & Wiksell, 1971. 190 s, ill. [Essäerna har tillkommit 1963–70, och åtta av dem har varit publicerade tidigare. De flesta av essäerna har omarbetats inför publiceringen i bokform.] – 1968 års litteraturutredning, Läs- och bokvanor i fem svenska samhällen. Litteraturutredningens läsvanestudier. Separat bilagedel till Litteraturutredningens huvudbetänkande. Sthlm: [omsl:] Allmänna förlaget, 1972. 707 s, ill, tab. (Statens offentliga utredningar, 1972:20). [Enligt förordet (s 3) har studien tillkommit under ledning av utredningens sekreteriat och S. Vidare hade S (enligt s 4) huvudansvaret för utarbetandet av sex av bokens åtta kapitel, motsvarande c:a 570 sidor av den totala textmassan. S har också utarbetat och redigerat tabellerna i den separata tabellbilagan. Bilaga: Tabellbilaga till Litteraturutredningens läsvanestudier Läs- och bokvanor i fem svenska samhällen (SOU 1972:20). Sthlm 1972. [221] s.] – Invandrare i Malmö. Forskningsrapport från Invandrarutredningen. Sthlm 1973. [1], 326, [17] s, kartor, tab. (Ds In, 1973:11). – Invandrare i Malmö. Utdrag ur forskningsrapport från Invandrarutredningen författad av H S och utgiven 1973. [Omsl.] [Sthlm:] Skolöverstyrelsen, 1974. [2], 75 bl, tab. – Samhället, invandrarna och försvaret. En attitydundersökning i Malmö sommaren 1972. Sthlm: Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, 1974. 123 bl, tab. (Psykologiskt försvar, 61). [Tillsammans med G Arnman, K Törnqvist och A Rehle. Enligt förordet var S rapportens huvudförfattare.] – Boendeproblem. [Beskrivning, orsaker, konsekvenser.] En promemoria utarbetad på uppdrag av

Boendutredningen 1975 [av G Rudvall och H S i samarbete med B Nilsson och B Werner]. [Kolofon:] Sthlm 1975. (Departementens offsetcentral). [3], 171 s. [Utgiven av Bostadsdepartementet.] – Östergård. Ett försök till social rehabilitering i ett slumområde i samband med dess byggnadstekniska sanering. [Omslag:] En rapport från Östergårdsgruppen. [Sthlm:] Statens råd för byggnadsforskning, 1975. 392 s, diagr, ill, tab. ([Verso:] T, Statens råd för byggnadsforskning, 1975:6). [Tillsammans med G Andersson, B Nilsson, M Ullerstam och B Werner. Bearbetad version av slutrapporten från Östergårdsprojektet. Enligt förordet (s 7) har I von Zweigbergk redigerat den bearbetade versionen i nära samarbete med S. Slutrapporten föregicks av ett antal stencilade rapporter utgivna av Sociologiska institutionen vid Lunds universitet. Av dessa medverkade S i följande: Byggnadsteknisk sanering och social rehabilitering i kvarteren Östergård och Österhus (1969; tillsammans med L Altvall, J Hellstrand och J Rode); Lägesrapport från Östergårdsprojektet sommaren 1970 (1970; tillsammans med B Nilsson och M Ullerstam; tryckt rapport, se ovan); Lägesrapport II från Östergårdsprojektet våren 1972 (1972; tillsammans med G Andersson, M Ullerstam och B Werner); Att bo på Östergård – en intervjuundersökning i samband med Östergårdsprojektet. Specialrapport 2 från Östergårdsprojektet (1973; tillsammans med A Rehle, B Andersson och G Arnman), Befolkningsutveckling och befolkningsstruktur i Östergårdsområdet. Specialrapport 1 från Östergårdsprojektet (1973; tillsammans med A Rehle och B Andersson), Förändringar i befolkningsstrukturen i Östergårdsområdet under åren 1920–1970. Underlag för diskussionsinledning vid Socialstyrelsens konferens den 30 oktober 1973 (1973; tillsammans med A Rehle.) – Konstnärskollektivet kring gamla vävskolan i Vittsjö. [Tyringe:] Göinge-bladet i samarbete med Wittsjö hembygdsförening, 1978. 125, [1] s, fotogr. – Utredning och förändring i förvaltningen. Å Sandberg (red). B Abrahamsson, P Ehn, H S. Sthlm: LiberFörlag, 1979. 150, [3] s. ([Förtitel:] Publica). [S har tillsammans med B Abrahamsson skrivit det ena av bokens bägge avsnitt, Organisationsteori och aktionsforskning (s [59]–143).] – Vinden som blåste förbi. En studie av vänstervindens effekt på två ungdomsgenerationer. Sthlm: Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, 1979. 111 s, diagr, tab. (Psykologiskt försvar, 95). – Samhälleligt förändringsarbete. Traditioner i Sverige, USA, Canada och Latinamerika. Sthlm: Statens råd för byggnadsforskning, 1981. 244 s. ([Omsl:] Rapport, Byggnadsforskningsrådet, 1981:19). [Tillsammans med H-E Roos. Boken utgör en rapport från konferensen om "Aktionsforskning och förändringsarbete i bostadsområde" (Vittsjö 1977) med inslag från konferensen om "Action research and scientific analysis" (Catagna 1977). I rapporten ingår även hela föredrag från den förra konferensen.] – Tankeflykts förtöjning i sinnevärlden.

Reflektioner kring en veranda i Göinge. Vittsjö: Lillarp, u å [1982]. [Ca 280] s, ill. [Dikter och prosastycken. Format: Liggande A4.] – Human welfare and action research in urban settings. Essays on the implementation of social change. Sthlm: Delegation for Social Research [=Delegationen för social forskning]; Swedish Council for Building Research [=Statens råd för byggnadsforskning]; [omsl:] LiberFörlag/Allmänna förlaget, 1982, tr 1983. [13], 276, [1] s, kartor, tab. ([Förtitel:] DSF:s series [=DSF skriftserie], 5). [Innehåller 13 essäer, skrivna mellan 1963–80. Det framgår inte av boken om de varit publicerade tidigare.] – Socialt arbete. En tankeram. 1. uppl, 1 tr. Lund: LiberFörlag, 1983. 224 s, diagr. [Omtryckt 1986. 3.–4. tr 1987–89. 2., reviderade uppl 1996: Socialt välfärdsarbete. En tankeram. I samarbete med G Swedner, Sthlm: Liber, 279, [1] s, diagr.] – Invandrarbarn i Malmö. Sthlm: Delegationen för social forskning; [omsl:] Liber/Allmänna förlaget, 1984. 332 s, tab, kart. 25 cm. (Rapport, Delegationen för social forskning, 1984:1). [Tillsammans med F Faria, W Lillesaar och K Meurle-Hallberg. Boken utgör en rapport för projektet Sociala problem bland invandrarbarn i Malmö.] – Forskning i socialt arbete. Dess historiska bakgrund och utvecklingsmöjligheter. Göteborg 1985. 47 bl. (Skrifter om socialt arbete, 1985:1). – Förtidspensionering bland invandrare. Två seminarieuppsatser av S A Reinans och H S. Sthlm: Delegationen för invandrarforskning, 1987. [2], ii, [1], 46 s, diagr, tab. ([Omsl:] Rapport från DEIFO, 5). [Innehåller två föredrag hållna vid ett seminarium om förtidspensionering bland invandrare arrangerat av DEIFO 1986. Med följande bidrag av S: Förtidspensionering i Göteborg – några data och synpunkter (s 25–46).] – Vad hände i Kroksbäck? En bok om samhällsarbete och aktionsforskning. Göteborg 1988. 535 s, diagr, ill, kartor, tab. (Rapport, Institutionen för socialt arbete, Forskningsavdelningen, Göteborgs universitet, 1988:2). [Tillsammans med G Alexandersson, E Dalholm, H-E Ross, G Rudvall och B Werner. Av bokens tio kapitel uppges S vara (med)författare till alla utom tre.] – Några texter om välfärdsarbete i Japan. Sthlm: Liber utbildning, 1994. 127 s, ill. – Pionjärer i socialt arbete. Om Jane Addams och hemgården Hull House. 1. uppl, 1. tr. Sthlm: Liber utbildning, 1995. 142 s, ill. [Tillsammans med G Swedner.] – Socialt välfärdsarbete. En tankeram (1996). Se Socialt arbete. En tankeram (1983). – Some reflections on our core ideas for the activities at the international welfare research centre in the valley of Mälaren. Edited by H S, M Forsberg and F Ventura. Eskilstuna: Welfare Research Centre, 1996. 36 s. (Report, The Welfare Research Centre. Publication series C, 6). [Trots att häftet anges som redigerat av S m fl har dess text av allt att döma skrivits av dem, baserad på idéer presenterade i en uppsats 1994 av T Agersnap, E Allardt, Y Löchen och S.] – Så minns jag den stug som smög så lätt i hagen

hemmavid. [Verso:] Hässleholm: Studieförbundet, 1999. 47 s, ill. [Innehåller dikter och prosastycken med anknytning till Vittsjöbygden.] – Utöver de verk av S som förtecknats ovan finns det i LIBRIS och via andra källor uppgifter om ytterligare c:a 110 rapporter av S. Dessa är huvudsakligen publicerade antingen i stencilerad form av Sociologiska institutionen vid LU eller i någon av de rapportserier som publicerats av Institutionen för socialt arbete vid GU. Vad gäller de förstnämnda finns de med få undantag endast tillgängliga genom den samling som S donerade till Mälardalens högskolas bibliotek och beträffande de sistnämnda rör det sig huvudsakligen om rapporter av ringa omfång. Ett par större rapporter av dem som utförts vid GU har tagits med ovan eftersom de berör ämnen som behandlas i biografitexten.

Tryckta arbeten (bidrag): Bidrag som nämns i biografitexten ovan eller har använts som källa: Barriären mot finkulturen (Tiden, årg 57, 1965, s 21–28, tab). [Tidigare tryckt i Dramatens programblad för Lars Forssells pjäs Galenpannan (nov 1964, s 55–67). Omtryckt i reviderad version i: Det differentierade samhället. Studier i social stratifiering, Under red av C-G Janson, Sthlm: Prisma, 1968, (Prisma), s 255–266, tab.] – Leisure, culture and action research. The case of Sweden (Leisure studies, vol 1, 1982, s 183–195). – Kort om förändringsarbetets etik (Sociologisk forskning, vol. 19, 1982, nr 2/3, s 53–55). [Tema: Aktionsforskning.] – S:s bidrag i övrigt har ej närmare efterforskat, men enligt tillgängliga källor omfattar de minst 80 artiklar i svenska och utländska tidskrifter samt samlingsverk 1951–1997. – En förteckning över S:s bidrag 1957–67 finns i LUM 1967/68 (1968), s 782. Denna omfattar 24 titlar. – En urvalsförteckning över S:s skrifter finns i festskriften Etik, solidaritet, välfärd. Till Harald Swedner (1991), s 399–403. [Den består av två delar, Main writings (books) by Harald Swedner, s 399–401 (20 publicerade och 3 under arbete) samt Selected writings in periodicals etc (34 nr). Det framgår inte på vilka grunder urvalet av bidrag i tidskrifter gjorts.]

Redigerat: Vox. Kalender utg av Litterära studentklubben i Lund. III. Lund: C W K Gleerup, 1951. 74, [2] s. [Med två bidrag av S: att vila i ett leende. [Dikt] (s 17–18); Reflexioner kring en veranda i Göinge. Några Paulinerus-repliker (s 19–24). Bidrag av S i andra årgångar av Vox har ej efterforskat.] – Socialvård och samhällsförändring. Under redaktion av H S. Sthlm: Almqvist & Wiksell, 1970. 321 s, diagr, tab. [S var dessutom (med)författare till följande bidrag i boken: Samspelet mellan socialarbetare och beteendeforskare (s 23–46); Skolsegregation i Malmö (s 190–215; tillsammans med G Edstrand); Slumsanering och social rehabilitering (s 216–242; tillsammans med H Atvall, J Hellstrand och J Rode); Hur fungerar socialvården – den vita

fläcken? (s 305–321).] – Teatret [omsl: Teatern] som social institution. Red av H S och B Egeland. Köbenhavn: Akademisk förl; Lund: Studentlitteratur, 1974. 312 s. (Studier av de nordiske landes estetiske och kulturelle liv, 1). [Titelrubrik: Nordisk sommeruniversitet. S var dessutom (med)författare till följande bidrag i boken: Tre perspektiv på teater: marknadsföringsperspektivet, samspelsperspektivet och förändringsperspektivet (s 14–34); Gorilla-teatern – en teaterideologisk studie (s 109–144; tillsammans med G Arnman; baserad på avsnitt ur en stencilerad forskningsrapport med samma titel, Lund 1971, 81 s); Skådebanans ombud och medlemmar – en studie av en publikorganisation (s 285–303; tillsammans med M Björkman och G Arnman; baserad på en stencilerad forskningsrapport med samma titel, Lund 1971, 115 s); Något om Nordisk sommeruniversitetsprojektets framväxt och utveckling (s 304–312).] – Samhällsvetenskaplig forskning i öppen vård. Rapport från ett symposium vid vårdcentralen i Dalby. Red av M Lieberg, P Nyberg, G Samuelsson, H S, B Vang. Lund 1978. (Studentlitteratur). 151 s. [S var dessutom (med)författare till följande bidrag i boken: Kunskapsproduktion och målformuleringsarbete vid en vårdcentral – en diskussionsinledning (s 84–98); Eftertankar och utblickar (s 134–144; tillsammans med M Lieberg, P Nyberg, G Samuelsson och B Vang).] – Om praktik och teori i socialt arbete. Utvecklingstendenser i de nordiska länderna. En rapport från Nidarosgruppen om forskarkursen i Trondheim hösten 1984. Red av H S och G Walls. Göteborg 1987. 265 s. (Rapport, Institutionen för socialt arbete, Forskningsavdelningen, Göteborgs universitet, 1987:2). [S var dessutom (med)författare till följande bidrag i boken: Kursens bakgrund och målsättning (ur kursprogrammet) (s 7–12; av J-I Nergård i samarbete med P Duus, Sigrun Juliusdottir, S och G Wallis); Om att bli flygg – ett collage om språnget och fångsten i socialt arbete (s 161–186); Något om kursens struktur och om kursdeltagarna (s 189–192; tillsammans med G Wallis); Några reflektioner om vad som hände vid vårt möte i Nidaros sensommaren 1984 (s 253–257).] – Social development in a global perspective. A report from the Fifth International Symposium of IUCISD at Självstyrelsegården in Mariehamn at Åland from the second to the fifth of August 1988. Arranged by the Inter-University Consortium for International Social Development (IUCISD) in cooperation with the Department of Social Work at Göteborg University. Edited by G O Björk in cooperation with H S. Published by the European Branch of IUCISD in cooperation with the Welfare Research Centre in Södermanland and Västmanland in Sweden ("Centrum för välfärdsforskning" in Eskilstuna and Västerås). [Göteborg: Centrum för välfärdsforskning; Eskilstuna: Fosco Ventura [distributör], [1992]. [6], 406 s, tab. [S var dessutom författare till följande bidrag i konferenskriften: Social development: an introduction. Welcome to Åland – the islands of peace (s 1–3); On

egoism, agelecism and altruism (s 369–387).]

Källor o litt: Personalhetens arkiv 1977–2008 (D 1 BA:18); LU:s arkiv. Art:ar om S i Sigtunastiftelsens klipparkiv (avd L2b).

J Bergman, Kulturfolk eller folkkultur?: 1968, kulturarbetarna och demokratin (2010); T Brante, Om konstitueringen av nya vetenskapliga fält: exemplet forskning om socialt arbete (Sociologisk forskning 1987, nr 4); S Dodillet, Är sex arbete?: svensk och tysk prostitutionspolitik sedan 1970-talet (2009); Etik, solidaritet, välfärd: till Harald Swedner: en vänbok från kamrater på en irrande planet, ed B Bergsten et al (1991); L Holm, Strategi för kultur (2. uppl, 1971); R Hoogland, Spelet om teaterpubliken (2005); M Klockar Linder, Kulturpolitik: formeringen av en modern kategori (2014); A Larsson, Det moderna samhällets vetenskap: om etableringen av sociologi i Sverige 1930–1955 (2001); B Lindberg o I Nilsson, Göteborgs universitets historia, 2 (1996); Å S Lindgren, Vägen till ett socialvetenskapligt forskningsråd (Socialvetenskaplig tidskrift 1999, nr 4); LUM 1967–1968 (1968); S-A Månsson, Handling och tanke: aktionsforskningens dilemma (Etik, solidaritet, välfärd, ed B Bergsten et al, 1991); M Mäntysaari, Nordisk nytta (Nordisk socialt arbeid 2006); dens o R Weatherley, Theory and theorizing: intellectual context of social work research (The SAGE handbook of social work research, 2010); U Pettersson, Från fattigvård till socialtjänst: om socialt arbete och utomparlamentarisk aktivitet (2011), s 86; P Ringby, Avantgardeteater och modernitet: Pistolteatern och det svenska teaterlivet från 1950-tal till 60-tal (1995); H Sjögren, En kultursidas uppgång och fall: finkultur och masskultur i Kvällsposten 1950–1971 (2008); A Smedberg Bondesson, Lunds skolan (Från Eden till Damavdelningen: studier om kvinnan i litteraturen: en vänbok till Christina Sjöblad, 2004), s 39; Stadskollegiets utlåtanden och memorial, nr 267 (Stockholms stadsfullmäktiges handlingar: protokoll jämte yttranden, 1965); S Sunesson, Socialt arbete: en bakgrund till ett forskningsämne (Socialt arbete: en nationell genomlysning av ett ämne, ed B Bergseth, 2003); Väd. – Nekr:er över S i DN 20 aug, i Tidningen Folket 2 aug 2004. – *Gunnel S:* Personalhetens arkiv 1977–2008 (D 1 AA:43); LU:s arkiv. – LU:s matr 1967/68 (1968); M Lundahl, I Vittsjö bor en riktig krutgumma (Norra Skåne 20 juli 2009); U Pettersson, a a; Väv 1966.

My Klockar Linder

Sven Elofsson, f omkr 1534 (Steneberg), trol i Delsbo, Gävl, d mellan våren 1599 (HSH 12, s 92) o 20 juli 1600 (HKR), trol i Västerås. Fader: kh Elof Larsson i Delsbo. Sekr i Gustav I:s kansli 56 (trohetsed 5

nov), sv sändebud till olika utländska hov 56–åtm 78, inskr vid univ i Wittenberg 61 o Jena 62, sekr i Erik XIV:s kansli 63–68, i kurländsk fångenskap 63–67, i tjänst hos Johan III 68–73, hos hertig Karl 73–93.

G 1) senast okt 1575 (Möller 1952–53) m Karin Ivarsdotter, d 1584, sannolikt före 10 sept, i Sthlm, Nik, dotter till borgmästaren i Sthlm Ivar Ivarsson o Margareta samt änka efter k sekr o underhäradshövdingen Klemet Hansson; 2) m Elisabet, d efter 3 nov 1606 (STb).

S var en av flera lågättade tjänstemän som under de första Vasakungarna gjorde karriär inom det kungliga kansliet. Han fick tjänst som sekreterare där 1556 och kom redan samma år att ingå i en stor beskickning till storfursten i Ryssland. Fem år senare följde han prinsessan Katarina (bd 21) till hennes gemål greve Edzard II av Ostfriesland. S stannade därefter kvar utomlands för studier. Sedan han 1563 återkommit till Sverige sändes han av Erik XIV till konung Sigismund II August av Polen för att inleda fredsförhandlingar med polackerna. Under resan blev han tillfångatagen av hertig Gotthard Kettler av Kurland som höll honom fången i tre år på slottet Bauske i nuvarande Lettland. Han utväxlades tillsammans med befälhavaren på Pernau slott Anders Persson (Lilliehöök, bd 23) i maj 1567 mot några polska fångna herrar och kom tillbaka till Stockholm i september samma år.

Då Erik XIV hösten 1567 uppehöll sig på Svartsjö slott tjänstgjorde S som sekreterare i den regering som tillfälligt styrde landet. Han var med vid försoningen mellan Erik och Johan på Väntholmen nära Svartsjö och kunde då överlämna brev och muntliga budskap från Polen till Johan och hans hustru Katarina (bd 20), som var syster till den polske kungen. Vid hertigarnas uppror sommaren 1568 sände Erik honom till dem med anbud om förlikning vilka dock avvisades. S verkar ha stått fri vid maktskiftet i samband med Eriks fängslande i slutet av september. Redan i mitten av oktober var han i den nya regimens tjänst då han blev nedkommenderad till Småland och Västergötland under ledning av Erik Gustafsson (Stenbock, bd 33), som var befälhavare över trupperna i de södra gränslandskapen. Vå-